مصطفی عیدیانی *، محمدحسن مدیر شانهچی **و ابراهیم واحدی *** گروه مهندسی برق، دانشگاه آزاد واحد بجنورد گروه مهندسی برق، دانشکدهٔ مهندسی، دانشگاه فردوسی مشهد دانشگاه انگلیسی کلمبیا و شرکتFellow IEEE, BC Hydro

(دریافت مقاله: ۸۱/۸/۲۰ – دریافت نسخه نهایی: ۸۲/۵/۲۱)

چکیده – روشهای تعیین ATC را می توان به دو گروه روشهای ایستا و روشهای پویا تقسیم کرد. این مقاله یک روش سریع پویا برای تعیین ATC ارائه میدهد که در آن هم حد پایداری دینامیکی ولتاژ و هم حد پایداری گذرای زاویه در نظر گرفته شدهاند. برای تعیین حد دینامیکی ولتاژ از دتـرمینان ماتـریس ژاکوبین، که با تقریب محاسبه میشود، به عنوان شاخص استفاده شده است و برای تعیین پایداری گذرا از روش مستقیم انـرژی اسـتفاده میشود. با ترکیب این دو روش، الگوریتمی ارائه شده که میتواند ATC را با در نظر گرفته شده اند. برای تعیین حد دینامیکی ولتاژ گذرای زاویه تعیین کند. مهمترین مزیت این الگوریتم علاوه بر در نظر گرفتن پایداری دینامیکی ولتاژ و گذرای زاویه، سرع ولتاژ و گذرای زاویه، سرع و برای تعیین پایداری دینامیکی ولتاژ و سـرعت این روش میتوان آن را به عنوان نامزد مناسبی برای غربال اولیه پیشامدها و تعیین مواردی که بایستی با دقت بیشتر نظـر گـرفتن نوش میتوان آن را به عنوان نامزد مناسبی برای غربال اولیه پیشامدها و تعیین مواردی که بایستی با دقت بیشتر برسی شوند، در کذرای زاویه تعیین کند. مهمترین مزیت این الگوریتم علاوه بر در نظر گرفتن پایداری دینامیکی ولتاژ و گذرای زاویه، سرعت آن است. با توجه به سـرعت این روش میتوان آن را به عنوان نامزد مناسبی برای غربال اولیه پیشامدها و تعیین مواردی که بایستی با دقت بیشتر نظـر گـرفتن نی روش می توان آن را به عنوان نامزد مناسبی برای غربال اولیه پیشامدها و تعیین مواردی که بایستی با دقت بیشتر بررسی شوند، در استر کـرفتن نی روش می توان آن را به عنوان نامزد مناسبی برای غربال اولیه پیشامدها و تعیین مواردی که بایستی با دقت بیشتر بررسی شوند، در انظـر گـرفتن نی روش می می توان آن را به میوان نامزد مناسبی با ۲، ۳، ۲ (CIGREE)، ۱۰، ۳۰ (IEEE) و ۱۴۵ باس در مقاله آورده شده است که سرعت و کرایی را می می از د

واژگان کلیدی : پایداری ولتاژ، پایداری گذرا، ATC

Assessment of ATC Using Simultaneous Voltage and Transient Stability

M. Eidiani, M. H. Modir Shanechi and E. Vaahedi

Azad University of Bojnourd, Ferdowsi University B.C Hydro

Abstract: Methods for calculating Available Transfer Capability (ATC) of the transmission systems may be grouped under Static and Dynamic methods. This paper presents a fast dynamic method for ATC calculations, which considers both Transient Stability Limits and Voltage Stability Limits as terminating criteria. A variation of Energy Function Method is used to determine the transient stability limit and the determinant of the Jacobian matrix of the system is used as an index to determine the voltage stability limit. A novel method is used to approximately calculate this determinant. Combining these two methods, an algorithm that calculates ATC, based on both voltage and angle dynamic stability is presented. The advantage of this algorithm, besides considering both voltage and angle dynamic stability, is its high speed. This speed of calculation makes the algorithm a perfect

*** – استاد

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳

candidate to be used in screening contingencies and to determine those cases that need to be further analyzed. To demonstrate the validity, efficiency, and the speed of the new method, it is employed in the calculation of ATC for numerical examples with 2, 3, 7 (CIGREE), 10, 30 (IEEE) and 145 (Iowa State) buses.

Keywords: Voltage Stability, Transient Stability, ATC

فهرست عا	لائم		
ATC	توانايي انتقال قابل دسترس	PEBS	سطح مرزی انرژی پتانسیل
(a,b,c)	پارامترهای ثابت	POMP	نقطه ماکزیمم انرژی پتانسیل
A,B,C,D	چهار قسمت ماتريس ژاكوبين	V ^S	ولتاژ پايدار سيستم
ADE	معادله ديفرانسيل – جبري	$V(\delta,v)$	تابع انرژی
BCU	روش نقطـه تعـادل ناپایدار کنترل کننده بر اساس	δ	زاویه باس بار
	محدوده پايداري	δ^{s}	زاويه پايدار سيستم
$\mathbf{B}_{ij}$	سوسپتانس خط بین باسهای (i) و (j)	$\delta^{\rm U}$	زاویه ناپایدار سیستم
CTSA	روش ترکیبی پایداری گذرا	ω _i	سرعت زاویهای ژنراتور iام
Det(J)	دترمينان ماتريس ژاكوبين	λ	پارامتر تغيير توان
Di	ثابت اینرسی ژنراتور iام	Q_L	توان موهومی مصرفی در باس بار
Diag	یک تابع در زبان مطلب، بردار قطر اصلی ماتریس	Q_{Lmax}	حداکثر توان موهومی مجاز مصرفی در باس بار
EPEBS	تخمين PEBS	SEP	نقطه تعادل پای <i>د</i> ار
FERC	كميسيون قانون گذاري انرژي فدرال	Ts	تابع آزمایش
FCTTC	توانایی انتقال کل با در نظر گرفتن اولین اتفاق	Trajectory	مسير نقاط تعادل پايدار به سمت نقاط تعادل ناپايدا
f(δ1,δ2)	معادلـه ساده شده دینامیکی برای واحد iام (با حذف	T_{cl}	زمان قطع خطا
	ولتاژ)	UEPi	نقطه تعادل ناپایدار شماره iام
$f_i(\delta,v)$	تابع پخش توان (معادله پخش بار)	V _i	ولتاژ باس iام
J	ماتريس ژاكوبين	$V_{ m pe}$	انرژی پتانسیل
NORP	نکات پیشنهادی منظم شده برای شرکتهای برق	$\mathbf{P}_{\mathrm{mi}}$	توان تولیدی واحد iام
ODE	معادله ديفرانسيل جزيي	P_L	توان مصرفی در باس بار
OASIS	سيستم اطلاعاتي دسترس أزاد همزمان	Prod	یک تابع در زبان مطلب، حاصلضرب قطر اصلی ماتر

۱- مقدمه

محاسبه ظرفیت انتقال توان از نقطهای به نقطه دیگر از قدیمی ترین و مهمترین مسائل در بهرهبرداری و طراحی سیستم قدرت است. حداکثر توانی که می توان از یک نقطه (باس یا منطقه) به نقطهای دیگر (باس یا منطقه) انتقال داد توسط عوامل زیر محدود میشود: حد حرارتی خطوط، حد پایداری استاتیکی، حد ولتاژ در باسها، ناپایداری ولتاژ دینامیک و

ماتريس نایایـداری گـذرا. ATC^۱ حداکثر مقـدار توانی است که در هر ساعت می توان اضافه بر آنچه برای آن ساعت برنامهریزی شده است، بین دو نقط انتقال داد بدون اینکه هیچ کدام از این حدود خدشهدار شود. از آنجا که این حداکثر انتقال توان به محدودیتهای مختلفي وابسته است لذا مفاهيم گوناگوني از ATC يديد مي آيد كه برای توضیحات بیشتر می توانید به مراجع[۱ و ۲] مراجعه کنید. یس از آزادسازی تجارت انرژی الکتریکی در ایالات متحده، طبق دستورالعمل ۲ ۸۸۹ که توسط FERC ارائه شده است؛ کلیه

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳

پايدار

سیستمهای موجود موظف شدند که هر ساعت، ATC را محاسبه و برای درج در یک سیستم اطلاعاتی به نام ³OASIS (سیستم اطلاعاتی دسترس آزاد همزمان) ارسال کنند. از این زمان، محاسبه ATC اهمیت بیشتری پیدا کرده است. از آنجا که هر یک MW ظرفیت انتقال، میتواند ارزش میلیون دلاری در سال داشته باشد؛ دقت در تعیین ATC دارای اهمیت زیاد و اولویت اصلی است به طوری که صاحبان سیستمهای انتقال، زمان بسیار زیادی را صرف محاسبه دقیق آن میکنند.

از نقطه نظر موضوعی، روشهای محاسبه ATC به دو گروه کلـی روشـهای ایستا و روشهای پویا تقسیم میشوند. اصولاً به روشهایی ایستا میگویند که تغییرات زمانی متغیرهای سیستم را در نظر نمی گیرند. اگر بخواهیم ATC را از یک ناحیه به ناحیه دیگر، با در نظر گرفتن پایداری ولتاژ بررسی کنیم، توان مصرفی در ناحیه (یا باس) مقصد و توان تولیدی در ناحیه (یا باس) مبدا، آن قدر افزایش داده میشود تا دیگر پخش بار، جواب نداشته باشد. این نوع تعیین انتقال توان، سادهترین نوع تعیین ATC است که فقط حدود استاتیکی مانند واگرایی پخش بار، حد ولتاژ در باسها، محدودیت توان موهومی تولیدی در باسها و ... در محاسبه آن مد نظر قرار می گیرد. پخش بار متوالی[۳ و ٤] قدیمی ترین روشی است که در روشهای جدید نیز برای مقایسه استفاده میشود. پخش بار بهینه [٥]، در نظر گرفتن توان موهومی در ATC [7]، روش تحلیل حساسیت [۷]، الگوریتم نقطـه درونی [۸] و روش تقریب دترمینان [۲] از دیگر روشهای ایستا برای تعیین ATC هستند. از مزایای این روشها می توان، سادگی، واضح بـودن، انعطـاف پذیری و سرعت را نام برد و عیب آنها خطای زیاد محاسبات است.

در روشهای پویا از مدلهای دینامیکی سیستم قدرت استفاده میشود. روشهای دینامیکی خود به دو گروه دینامیکهای کند و سریع تقسیم میشوند. دینامیکهای کند در ازای تغییر آرام متغیرهای سیستم به وجود میآیند که معمولاً با خطیسازی اجزای سیستم قابل بررسیاند و در این مقاله مد نظر نیستند. دینامیکهای سریع در ازای تغییرات شدید در سیستم قدرت از

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳

قبیل تغییر ناگهانی بار، اتصال کوتاه، از دست دادن ژنراتور و ... به وجود می آیند که برای تحلیل این نوع دینامیکها باید از مدل دقیق و غیرخطی سیستم قدرت استفاده کرد. ساده ترین محدودیت دینامیکی، حد پایداری گذراست. در این نوع تعیین ATC پویا، فرض می شود زمان قطع خطا در هنگام اتصال کوتاه مشخص است و رلهها بر روی یک زمان مشخص تنظیم شدهاند. لذا در ازای یک خطا، سیستم از نظر گذرا، پایدار و یا ناپایدار است. در این حالت، آن قدر توان مصرفی در باس (ناحیه) مقصد و توان تولیدی در باس (ناحیه) مبدا افزایش داده می شود (با یک گام ثابت و یا متغیر) تا سیستم ناپایدار شود. این انتقال توان محدودیت بیشتری را مد نظر قرار داده است. در این روش، برای افزایش سرعت، از اثر ولتاژ باسها صرفنظر می شود و فقط تغییرات زاویه – توان در معادلات آورده می شود.

در بررسیهای دینامیکی، حد دینامیکی پایداری ولتاژ و حد پایداری گذرا دو عامل مهم محدودیت کننده برای انتقال توان به شـمار میآیند که علاوه بر آنها، محدودیتهای استاتیکی نیز باید در نظر گرفته شوند. یکی از مهمترین مراجع در زمینه ATC پـويا، روش °MAT اسـت [۹]. در ايــن روش كــه در مقالــه "ماکزیمم مقدار توان قابل انتقال با در نظر گرفتن حد پایداری گذرا" در سال ۱۹۹۹ ارائه شده است، ابتدا تعداد زیادی از اتفاقات در حالت بار پایه برحسب حد پایداری گذرا دستهبندی و تعدادی از آنها غربال میشوند و خطرناکترین آنها به طور دقیق موشکافی می شود. سپس با استفاده از این طبقهبندی پیشامدها و داشتن الگوی ATC، حداکثر انتقال توان محاسبه میشود. دیگر روشهای پویا را میتوان در مراجع زیر بررسی کرد: انتخاب و غربال چندین پیشامد برای مطالعه توانایی انتقال [۱۰]، بیشترین توانایم بارگذاری [۱۱] و استفاده از روشهای انرژی بسرای تعیمین ATC و FCTTC⁷ [۱۲ و ۱۳]. از مسزایای ایسن روشـهای مـیتوان توانایی حل مسئله پس از تغییر پارامترها و دقت محاسبات را نام برد و عيب آنها معمولاً پاسخ كند روشهاست.

از آنجا که در این مقاله، ATC به روش پویا –با تاکید بر ناپایداری ولتاژ و ناپایداری گذرا به عنوان عوامل محدود کننده انتقال توان–

بررسی می شود، بر روی مهمترین روشهای تعیین پایداری ولتاژ و گذرا متمرکز می شویم. مهمترین روشهای تعیین حد پایداری ولتاژ عبارت اند از: پخش بار متوالی، شرایط عددی در ویژه بودن ماتریس ژاکوبین، شاخص فاصله اقلیدسی بین نقط و تعادل پایدار و ناپایدار، شاخص اختلاف انرژی بین نقط تعادل پایدار و ناپایدار [16 – 17]، حل مشخصه سیستم برای پیدا کردن نقطه بحرانی، تعیین حساسیت معادلات پخش بار به تغییرات بار، شاخص تابع آزمایش دکتر چیانگ^۷ [۱۷] و روش تقریبی دترمینان [۲]. در بخش دوم به طور خلاصه بعضی از موشهای فوق با هم مقایسه می شوند و بهترین روش انتخاب می شود. استفاده از نقاط تعادل ناپایدار (نزدیکترین و یا کنترل کننده)، می استفاده از نقاط مقایسه شده و بهترین روش انتخاب می شود. می استفاده از نقاط معادل ناپایدار (نزدیکترین و یا کنترل کننده)، استفاده از نقاط تعادل ناپایدار می به طور خلاصه بعضی از روشهای فوق با هم مقایسه شده و بهترین روش انتخاب می شود.

از آنجا که باید ارتباط بین دو محدودیت پایداری گذرا و پایداری ولتاژ کاملاً مشخص شود و مرزهای پایداری و نقاط تعادل پایدار و ناپایدار بررسی شوند؛ لذا از دو سیستم ساده برای نشان دادن این مفاهیم استفاده شده است. در قسمت اول بخش چهارم، انرژی، سطح مرزی انرژی پتانسیل، دترمینان ماتریس ژاکوبین و معادلات دینامیکی بر روی یک سیستم ساده با ۳ ژنراتور بررسی شده است که در این مثال از اثر ولتاژ صرفنظر شده است. در قسمت دوم بخش چهارم، موارد قبلی با در نظر گرفتن تغییرات ولتاژ بر روی یک سیستم ساده است.

ATC در بخش پنجم، الگوریتم اصلی این مقاله برای تعیین ATC با در نظر گرفتن تمام حدود استاتیکی و دینامیکی ارائه شده است. در بخش ششم، الگوریتم اصلی بر روی سیستمهای ۷، ۱۰، ۳۰ و ۱٤۵ باس اجرا شده است و دقت روش با روش شبیهسازی و پخش بار متوالی مقایسه شده است. در بخش هفتم نتیجه گیری و بخش هشتم مراجع آورده شده است.

> ۲– روشهای تعیین پایداری ولتاژ ۲–۱– مقدمه

در این بخش به طور خلاصه، مزایا و معایب بعضی از

روشهای تعیین پایداری ولتاژ آورده شده است و بهترین روش انتخاب میشود. اختلاف انرژی بین نقطه تعادل پایدار و ناپایدار به عنوان شاخص پایداری ولتاژ در مراجع [۱۶– ۱۲] آورده شده است. با آن که در مرجع [۱۲] روش قدیمی این روش [۱۵] به بود یافته است ولی مشکل یافتن نقطه تعادل ناپایدار همچنان باقی مانده است و در سیستمهای واقعی و بزرگ این مسئله به یک مشکل زمانبر تبدیل میشود و این نوع روشها ارزش خود را از دست میدهند.

روش دوم مورد بررسی، روش پخش بار تداومی کاربردی است. عـيب ايـن روش اين است كه دير به جواب مىرسد و مزيت أن اين است كه احتياج به الگوريتم خاصي ندارد و فقط از یخش بار کلاسیک استفاده می شود [۳] و در اغلب موارد برای مقایسه دیگر روشها به کار میرود. روش سوم مورد مطالعه، شاخص تابع آزمایش t_s ااست که به دلیل سـاختاری، قادر است مستقیماً در تعیین ATC ایستا به کار رود. مزیت روش فوق سادگی و کمی محاسبات است و فقط احتیاج به جواب دو معادله پخش بار است. این روش از دیگر روشها مانـند مقادیـر ویـژه، بـردار ویژه و تابع انرژی و شرایط عددی قويتـر اسـت [١٧]. همچنـين اين روش احتياج به محاسبه نقطه تعادل ناپایدار ندارد که مهمترین مشکل روشهای انرژی است. ولــی نشان داده شده است که این روش دو عیب دارد [۲]. اولاً زمان محاسبه تابع آزمایش زیاد است (مخصوصاً برای سیستمهای بزرگ). ثانیاً تابع آزمایش مدل زده شده دقیق نیست. بالاخـره روش چهارم، روش جدید تقریب دترمینان برای تعیین پایـداری ولـتاژ است [۲]. نشان داده شده است که با استفاده از رابطه تقریبی دترمینان و استفاده از سه نقطه کار، می توان تقریب خوبی از حد پایداری ولتاژ ارائه داد [۲].

۲–۲– روش تقریب دترمینان

در ایـن روش سـعی شده است سرعت روش دترمینان افزایش یابـد. از روش زیـر مـیتـوان بـه عـنوان تقریب دترمینان برای افـزایش سـرعت محاسـبه آن اسـتفاده کرد:(J ماتریس ژاکوبین

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳

است که به چهار زیر ماتریس A، B ، A و D تقسیم شده است؛ شبیه معادلهٔ ۱۰)

det(J) = prod(diag(A)).prod(diag(D)) - diag(C).diag(1./diag(A)).diag(B))(1)

در رابط هٔ فوق که به زبان مطلب نوشته شده است اگر A یک ماتریس و B یک بردار باشد، (A)diag به معنای عناصر قطری ماتریس A، (B)prod به معنای حاصلضرب عناصر بردار B و (B) به معنای ماتریسی است که قطر آن بردار B است. رابط هٔ فوق به عنوان تقریبی از دترمینان ماتریس ژاکوبین (J) استفاده می شود. با استفاده از این رابطه تقریبی، حتی اگر تعداد باسها زیاد باشد؛ تقریباً زمانی برای محاسبه دترمینان صرف نمی شود. برای تعیین الگوی ATC بین باسهای تولید و باسهای مصرف از پارامتر λ به صورت زیر استفاده می شود:

$$\begin{split} P_{gi} &= P_{gi}^0 \left(1 + \lambda \right) \\ P_{dj} &= P_{dj}^0 (1 + \lambda) \end{split} \tag{7}$$

که ⁰g⁰ و ⁹gⁱ F_{gi} نقطه کار حالت پایه سیستماند و i به تعداد باسهای تولید و j به تعداد باسهای مصرف، طبق الگوی ATC، مشخصاند و بسته به اینکه هر ژنراتور چه سهمی از تولید دارد و یا هر بار چه سهمی از مصرف دارد؛ همواره سعی می شود توان کل تولیدی با توان کل مصرفی برابر باشد و معمولاً سهم تلفات توسط باس مرجع تامین می شود.

مانند روش دکتر چیانگ که تابع آزمایش، با یک معادله درجه ۲ یا ٤ تقریب زده می شد؛ در اینجا نیز دترمینان ماتریس ژاکوبین با یک معادله درجه ۲ مدل زده شده و به صورت زیر مشخص می شود:

$$\lambda = -a.(\det(\mathbf{J}))^{\mathbf{C}} + \mathbf{b} , \mathbf{c} = 2$$
 (\vec{p})

در معادلهٔ فوق، تابع دترمینان J بر حسب λ (پارامتر تغییر توان) با یک معادلـه درجه دو مـدل زده شـده است و با دو نقطـه کار مشـخص میشود. به عبارت دیگر، اگر دو نقطه کار (دو جواب پخـش بار)، یکی در نقطه کار پایه و دیگری با افزایش کمی در λ در جهـت الگـوی ATC، معلـوم باشند؛ متغیرهای a و d به راحتی به دست میآیند (دو معادله، دو مجهول):

$$\lambda_1 = -a(\det(J(x_1, \lambda_1)))^2 + b$$

$$\lambda_2 = -a(\det(J(x_2, \lambda_2)))^2 + b$$
(£)

با شبیهسازیهای فراوان این نتیجه حاصل شده است [۲] که در بعضی از تغییرات بار، تغییرات دترمینان از یک معادله درجه ۲ فاصله میگیرد (مانند تابع آزمایش t_s). لذا برای تعیین دقیقتر حـد پایـداری از روش زیر استفاده می شود. معادله λ بر حسب دترمینان به صورت تابعی از درجه c مدل زده می شود که سه متغير a، b و c، در معادلهٔ (۳) مجهول اند. ابتدا با فرض c=2 و محاسبه کرد سپس با استفاده از معادلهٔ (٤)، a و b را محاسبه کرد. در مرحله اول، مقدار λ بحرانی در ازای دترمینان مساوی صفر پیش بینی می شود که برابر مقدار محاسبه شده b است. از آنجا که در بعضی از مثالها مقدار پیشبینی شده از مقدار ماکـزیمم واقعـی بار بیشتر است؛ به دلیل جلوگیری از واگرایی پخش بار، با نصف مقدار پیش بینی شده یک پخش بار سریع انجام می شود. با نقطه کار جدید، مقدار پیش بینی شده در حالت اول تصحیح می شود. در این حالت مقدار a b ،a و c، بگونهای تعیین میشوند که از سه نقطه کار عبور کند (سه معادله، سه مجهول). سپس λ بحرانی در ازای مقدار جدید b محاسبه می شود. به طور خلاصه روش تقریب دترمینان را می توان به صورت زیر بیان کرد:

الـف– با دو نقطه کار پایدار و تقریب دترمینان ماتریس ژاکوبین با معادلـه درجه دو، مقـدار λ بحـرانی در جـهت الگوی ATC پیشبینی میشود.

ب- با نصف مقدار پیش بینی شده پخش بار سریع دیگری انجام می شود. با سه نقطه کار و با تقریب دترمینان با معادله درجه α، مقدار λ بحرانی در جهت مشخص ATC تصحیح می شود. روش ارائـه شـده نـه تنها تمام مزایای روش تابع آزمایش دکتر چیانگ را دارد (بخش ۲–۱)؛ بلکه سرعت و دقت تعیین ATC را نیز افزایش داده است[۲]. با تـوجه بـه نـتایج گـرفته شده [۲]، در مقاله حاضر از تقریب

دترمینان برای تعیین حد پایداری ولتاژ استاتیک استفاده میشود.

روش شبیهسازی، نـزدیکتـرین نقطـه تعادل پایدار، نقطه تعادل نایایدار کنترل کننده، PEBS [۱۸]، شبکه عصبی [۲۰]، روش ترکیبی [۲۱]، روش تقریب در محاسبه نقطه تعادل ناپایـدار BCU [۲۲] و روشـهای تقریب در مسیر سیستم بعد از خطا POMP [14]، CTSA [78] و ضربه دوم'' [78]، از جمله مهمترین روشهای تعیین حد پایداری گذرا هستند. تمام روشـهایی کـه به دنبال نقطه تعادل ناپایدارند، به دلیل استفاده از روشهای همگرایی، دارای سرعت کماند و در بعضی از مواقع، عـدم همگرایـی باعـث کاهش دقت این روشها میشود. به نظر میرسد بهترین راه حل، استفاده از روشهای ترکیبی است که در آنها محاسبه انرژی در داخل شبیهسازی زمانی انجام میشود. ایـن کار باعث می شود که با حفظ تواناییهای روش شبیه سازی، هزینه تعیین حد پایداری گذرا نیز کاهش یابد [۳]. از جمله این روشـها، روش POMP اسـت کـه نشان داده شده است دقت و سرعت أن قابل قبول است [١٩] و در تعيين ATC با حد پایـداری گـذرا نیز قابلیت فراوان دارد [۱۳]. لذا در این مقاله از روش POMP برای تعیین حد پایداری گذرا استفاده می شود.

۲-۲- روش POMP

روش POMP بدنبال نقطه ماکزیمم انرژی پتانسیل در مسیر سیستم بعد از خطا می شود که این نقطه با تقریب بسط تیلور مرتبه دوم سیستم بعد از خطا محاسبه شده است. شکل (۱) را در نظر بگیرید. POMP و تقریب آن یعنی "POMP در شکل نشان داده شده است. تعیین POMP مشکل است؛ لذا از تقریب آن استفاده می شود. POMP به راحتی از بسط تیلور مرتبه دوم از مسیر سیستم بعد از خطا مشخص می شود. به طور خلاصه از مسیر الگوریتم محاسبه زمان قطع بحرانی این روش را به صورت زیر خلاصه کرد:

 ۱. سیستم قبل از خطا، سیستم خطادار و سیستم بعد از خطا مشخص می شوند.

۲. نقط ه تعادل پایدار اولیه سیستم قبل از خطا و نقطه تعادل پایدار سیستم بعد از خطا محاسبه می شوند.
 ۳. مسیر سیستم خطادار با استفاده از روشهای سریع انتگرالگیری برای یک فاصله زمانی Δ ل به دست می آید.
 ۶. مسیر سیستم بعد از خطا با بسط تیلور مرتبه دوم حول نقطه محاسبه شده در گام ۳ مدل زده می شود و ماکزیمم زوایای ماشینها محاسبه می شوند.

٥. معیار PEBS محاسبه می شود [١٨ و ٢٠]. اگر این مقدار منفی بود مرحله ٣ انجام می شود و در غیر این صورت مرحله ٦ انجام می شود.

۲. انرژی پتانسیل در EPOMP به عنوان تقریبی از انرژی بحرانی در نظر گرفته میشود (V_{cr}). این انرژی با انرژی نقطهای بر روی سیستم خطادار که آخرین نقطه محاسبه شده در ٤ است؛ مقایسه میشود. (V₁)

۷. از سیستم خطادار با توجه به مقادیر دو انرژی فوق
 ۱۱ انتگرال گیری می شود.

اگر $V_{cr} > V_{cr}$ باشد انتگرالگیری مستقیم انجام می شود. (t = t + dt) و اگر $V_{cr} < V_1$ باشد انتگرالگیری معکوس انجام می شود. (t = t - dt) ایسن کار تا زمانی ادامه می یابد که دو انرژی برابر شوند. در این نقطه، زمان برابر زمان قطع بحرانی است.

به دلیل اینکه اختلاف اولیه بین دو انرژی کم است؛ مقدار انتگرالگیری دوم خیلی ناچیز است و خیلی سریع به جواب اصلی میرسیم. همچنین به این دلیل که لازم نیست تمام مسیر خطادار را انتگرال بگیریم؛ سرعت این روش بالا میرود و چون از سیستم بعد از خط به طور مستقیم استفاده می شود؛ دقت محاسبات افزایش یافته است [۱۳ و ۱۹].

٤- مثالهای ساده

در ایس بخش، از دو میثال ساده برای درک بهتر مرزهای پایسداری ولستاژ و گذرا و ارتباط بین این دو محدودیت استفاده میشود همچنین نقاط تعادل پایدار و ناپایدار و نقش آنها در پایسداری ولتساژ و گرذرا بررسی می شود. از هر میثال، یک ایده

شکل ۱ – مسیر سیستم خطادار و بعد از خطای یک سیستم پایدار و نمایش POMP و EPOMP

اصلي براي الگوريتم تعيين ATC نتيجه مي شود.

انرژی پتانسیل را به صورت زیر مشخص کرد:

$$V_{pe}(\delta_1, \delta_2) = \cos(\delta_1) + 0.5\cos(\delta_1 - \delta_2)$$
(۸)
 $+ 0.5\cos(\delta_2) + 0.01\delta_1 + 0.05\delta_2$
به راحتی میتوان ثابت کرد که:
 $\frac{\partial V_{pe}}{\partial V_{pe}}$

به سادگی و با انتگرالگیری از دو معادله فوق می توان رابطه

$$\frac{\partial V_{pe}}{\partial \delta_1} = f_1(\delta_1, \delta_2), \frac{\partial V_{pe}}{\partial \delta_2} = f_2(\delta_1, \delta_2)$$
(4)

همچنین ماتریس ژاکوبین سیستم فوق را میتوان به صورت زیر نوشت: (۱۰)

$$J = \begin{bmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial \delta_1} & \frac{\partial f_1}{\partial \delta_2} \\ \frac{\partial f_2}{\partial \delta_1} & \frac{\partial f_2}{\partial \delta_2} \\ \frac{\partial f_2}{\partial \delta_1} & \frac{\partial f_2}{\partial \delta_2} \end{bmatrix} = \\ \begin{bmatrix} -\cos(\delta_1) - 0.5\cos(\delta_1 - \delta_2) & 0.5\cos(\delta_1 - \delta_2) \\ 0.5\cos(\delta_1 - \delta_2) & -0.5\cos(\delta_2) - 0.5\cos(\delta_1 - \delta_2) \end{bmatrix} \\ \begin{bmatrix} -\cos(\delta_1 - \delta_2) & -0.5\cos(\delta_1 - \delta_2) \\ 0.5\cos(\delta_1 - \delta_2) & -0.5\cos(\delta_1 - \delta_2) \end{bmatrix} \\ \text{output} det(J) = 0 \\ \text{o$$

$$\text{PEBS}(\delta_1, \delta_2) = f_1(\delta_1, \delta_2)(\delta_1 - \delta_1^S) + f_2(\delta_1, \delta_2)(\delta_2 - \delta_2^S)$$

۱۷

٤- سیستم ساده سه باسه بدون اثر ولتاژ
 در این قسمت از یک مثال ساده سه ژنراتور که ژنراتور سوم
 به عـنوان مـرجع انتخاب شده است استفاده می شود تا به طور

واضح و به صورت تصویری رابطه سطح مرزی انرژی پتانسیل برای پایداری گذرا و دترمینان ماتریس ژاکوبین مساوی صفر برای پایداری ولتاژ؛ مشخص شود. مانند بسیاری از تحلیلهای پایداری گذرا که فقط اثر زاویه ها برای تعیین حد پایداری گذرا استفاده می شود؛ در این مثال نیز از اثر ولتاژ صرفنظر شده است. اگر این سیستم دارای پارامترهای زیر باشد:

M₁=M₂=2, D₁=D₂=0.6, P_{m1}=0.02, P_{m2}=0.1, V₁=V₂=V₃=1, B₁₂=B₂₃=1, B₁₃=2 (٥) معادلات دینامیکی سیستم را می توان به صورت زیر بیان کرد [٢٥]:

$$\mathbf{\delta}_{1}^{i} = \omega_{1}, \ \mathbf{\delta}_{1}^{i} = -\sin(\delta_{1}) - 0.5\sin(\delta_{1} - \delta_{2}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{1}^{i} + 0.01$$

 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = \omega_{2}, \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = \omega_{2}, \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = \omega_{2}, \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = \omega_{2}, \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = \omega_{2}, \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{2} - \delta_{1}) - 0.3 \ \mathbf{\delta}_{2}^{i} + 0.05$
 $\mathbf{\delta}_{2}^{i} = -0.5\sin(\delta_{1} - \delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{1} - \delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{1} - \delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{1} - \delta_{1} - \delta_{2}) - 0.5\sin(\delta_{1} - \delta_{1} -$

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳

DOR: 20.1001.1.22287698.1383.23.2.2.0]

روش ارائـه شـده در ايـن مقالـه، ابـتدا در ازاى الگـوى ATC، سيسـتم تحـت فشـار قرار گرفته و سپس از رتبهبندى پيشامدها اسـتفاده مـىشود كه باعث افزايش دقت در تعيين حدود ATC مىشود. در بخـش بعـدى بـا در نظر گرفتن اثر ولتاژ باسهاى بار، تحليل بخش (٤-١) تكرار مىشود.

۲-۲ سیستم ساده دو باسه با اثر ولتاژ

یک سیستم ساده شامل یک ژنراتور، یک خط و یک باس بار در نظر بگیرید که QL=1 , PL=2 ،x=10 مشخصات سیستم باشند. معادلات پخش توان سیستم به صورت زیر بیان می شوند[۱۵]:

 $f_1(\delta, v) = P_L - B_{12}v\sin(\delta) = 0 \tag{11}$

 $f_2(\delta, v) = Q_L - B_{22}v^2 - B_{12}v\cos(\delta) = 0$ مانــند بخـش (٤-١)، بــا انتگــرالگيــرى از معادلۀ فوق مى توان معادلـۀ تابـع انرژى را به صورت زير به دست آورد [١٥]: (فقط بايد f₂ را بر v تقسيم كرده و سپس انتگرال بگيريد)

 $V(\delta, v) = -0.5B_{22}v^2 - B_{12}v\cos(\delta) + Q_L \ln(v) + P_L\delta$ (17)

به راحتی می توان ثابت کرد که: $\frac{\partial V}{\partial \delta} = f_1(\delta, v), \frac{\partial V}{\partial v} = \frac{f_2(\delta, v)}{v}$ (۱٤)

همچنین ماتریس ژاکوبین سیستم فوق به صورت زیر تعیین میشود: (۱۵)

$$\mathbf{J} = \begin{bmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial \delta} & \frac{\partial f_1}{\partial v} \\ \frac{\partial f_2}{\partial \delta} & \frac{\partial f_2}{\partial v} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{B}_{12} \mathbf{v} \cos(\delta) & \mathbf{B}_{12} \sin(\delta) \\ \mathbf{B}_{12} \mathbf{v} \sin(\delta) & -2\mathbf{B}_{22} \mathbf{v} - \mathbf{B}_{12} \cos(\delta) \end{bmatrix}$$

مانند بخش قبلی، 0=(J) طرز نقاط تعادل پایدار سیستم را مشخص میکند (در این مثال مرز پایداری ولتاژ) و سطح مرزی انرژی پتانسیل با مشتق گیری از انرژی به صورت زیر نمایش داده می شود:

 $PEBS(\delta, v) = f_1(\delta, v)(\delta - \delta^S) + \frac{f_2(\delta, v)}{v}(v - v^S)$ (17) c the constraints of the constraints of

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳

که $\delta^{\rm s}$ نقطـه تعادل پایدار سیستم و نقاط 0=PEBS، تقریبی از مرز پایداری گذرای سیستم را مشخص میکند. این سطح به نقطـه كـار سيسـتم وابسـته اسـت. اين سيستم يک نقطه تعادل پایـدار ($\delta^{\rm S}$) و چند نقطه تعادل ناپایدار ($\delta^{\rm U}$) دارد که دو نقطه تعادل نوع یک آن (UEP1,UEP2) در شکل (۲) مشخص شدهاند. در شکل (۲)، خطوط کم رنگ، سطوح هم انرژی، خطـوط دایـرهای پر رنگ، نقاط 0=(det(J) و منحنی بسته بزرگ کے رنے، نقاط PEBS=0 را مشخص میکنند که شامل نقاط تعادل ناپايدار نيز مي شود. محور افقي، اختلاف زاويه بين ولتاژ باسهای ۱ و ۳ و محور عمودی، اختلاف زاویه بین ولتاژ باسهای ۲ و ۳ هستند. شکلهای (۳) و (٤) نیز مانند شکل (۲) هستند با این تفاوت که در شکل (۳)، سیستم در ازای افزایش توان در باس (۲) و در شکل (٤)، سیستم در ازای افزایش توان در باس (۱) تحت فشار قرار گرفته است. همچنین در شکل (٤)، مسیر سیستم خطادار رسم شده است که از نقطه تعادل پایدار اولیه به سمت نقط ه تعادل ناپایدار نوع یک شماره یک پیش می رود. در شکلهای (۳) و (٤)، نقطه تعادل پایدار و نقطه تعادل ناپایدار به یکدیگر نزدیک شدهاند. همچنین منحنیهای det(J)=0 و PEBS=0 بر هم مماس شدهاند. در حالت عادی، شکل (۲)، انرژی در UEP2 کمتر از انرژی در بقیه نقاط تعادل ناپایدار است و ایـن نقطه تعادل، نزدیکترین نقطه تعادل ناپایدار است. لـذا اتصـال كوتاه در باس ٢، خطرناكترين خطا به شمار مي آيد. در شکل (۳)، خطرناک بودن اتصال کوتاه در باس ۲، به دلیل افزایش توان در باس ۲، تشدید شده است ولی لیست رتبهبندی پیشامدها نسبت به حالت پایه، شکل (۲) تغییر نکرده است. در شکل (٤)، خطرناکترین خطا، اتصال کوتاه در باس یک است چرا که در این حالت انرژی در UEP1 کمترین انرژی بین نقاط تعادل ناپایدار است و در نتیجه لیست رتبهبندی پیشامدها نسبت به حالت پایه تغییر کرده است. در روش MAT [۹]، از

رت.به بندی پیشامدها در حالت پایه برای تعیین ATC استفاده می شود و همچنان که در مثال فوق نشان داده شد؛ این لیست در ازای تغییر توان برای تعیین ATC، اعتبار کافی ندارد. لذا در

شكل ۲- نمايش نقاط تعادل، مرز PEBS، O=(J)=0 در حالت پايه

مختلف سیستم خطادار به دست می آید و مسیر این نقاط باید بر سطوح هم انرژی عمود باشد ولی همانطور که در شکل (٥) دیـده میشود؛ PEBS رسم شده در ازای افزایش ولتاژ باس بار، دارای خط می شود که این مشکل به دلیـل غیر متناوب بودن

تغییـر تـوان در باس بار مشاهده میشود. مانند مثال قبلی، تمام نقـاط تعـادل پایـدار سیستم در داخل مرز D=(J)det قرار دارند ولی PEBS به دست آمده با نقاط هم راس انرژی اختلاف دارد. در واقع PEBS در ازای نقـاط ماکـزیمم انـرژی در مسـیرهای

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳

(1V)

 $EPEBS(\delta, v) = f_1(\delta, v)(\delta - \delta^S) + \frac{f_2(\delta, v)}{v}(v - v^S).e^{-v}$ در بخـش بعـد، الگوريـتم كلـي روش تعيـين ATC أورده شده است و بر اساس آن، ATC سیستمهای متوسط و بزرگ محاسبه شده و در بخش ششم نتایج آن آورده شده است.

رابطـه انـرژی پتانسیل نسبت به ولتاژ بروز کرده است. به عنوان تقریب بهتـری از PEBS، از اثـر ولـتاژ معادلـهٔ PEBS در ازای افزایش ولتاژ صرفنظر میشود. لذا معادلهٔ زیر به عنوان تقریب بهتری از PEBS با نام ^{۱۲} EPEBS تعریف می شود: (در شکل (٥) رسم شده است)

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

٥- الگوريتم تعيين ATC

در ایـن بخـش بر اساس تجربیات روشهای گذشته و رفتار سیستمهای کوچک (بخش ٤) و متوسط، الگوریتم کلی برای تعیین ATC با در نظر گرفتن حدود دینامیکی و استاتیکی آورده شده است. نتایج بخش ششم، مقبولیت این الگوریتم را تایید میکند. فرض شده است که زمان قطع خطا (t_{cl}) معلوم است به طوری که تا زمان قطع خطا، خطا ادامه داشته و با قطع و وصل كردن كليدها (كه زمان آن تقريباً صفر فرض شده است) خطا برطرف می شود و سیستم قبل و بعد از خطا یکسان فرض شده است. برای تعیین FCTTC، قطع خطا با حذف قسمت آسیب دیـده برطـرف مـیشود ولی در این مقاله تاکید بر تعیین ATC است. برای وضوح بیشتر الگوریتم به شکل (٦) توجه کنید. در الگوريـتم ارائـه شـده در ايـن بخـش، ابـتدا با استفاده از روش تقریب دترمینان، حد ATC ایستا مشخص می شود که یک حد بالا برای ATC پویاست در واقع به جای افزایش گام به گام از نقطـه کار تا حد ATC ایستا، با استفاده از سه نقطه کار و روش تقريب دترمينان، حد ايستا تقريب زده مي شود. اين كار دو مزیت دارد. اولاً باعث افزایش سرعت رسیدن به حد ATC پویا می شود و ثانیاً رتبهبندی پیشامدها در حد ATC ایستا، بسیار شبیه رتبهبندی پیشامدها در حد ATC پویا است در صورتیکه رتبهبندی پیشامدها در نقطه کار با رتبهبندی پیشامدها در حد ATC پویا مـتفاوت است، بخـش (٤-١). در قسـمت دوم الگوريتم، با استفاده از روش سريع POMP، حد ATC پويا مشخص می شود و به جای استفاده از PEBS، از EPEBS استفاده مي شود، بخش (٤-٢).

الگوریتم تعیین ATC را می توان به صورت زیر خلاصه کرد: الف – با استفاده از تقریب دترمینان، رابطه (J) det با λ مشخص شده و حد پایداری ولتاژ تعیین می شود، بخش(۲-۲). ب – با استفاده از سه نقط ه کار و یک معادله درجه سه، مسیر نقاط کار سیستم (نقاط تعادل سیستم) در ازای تغییر توانهای تولیدی و مصرفی، طبق الگوی ATC مربوط، تقریب زده می شود.

ج-با استفاده از نقطه تعادل سوم که نزدیکترین SEP به مرز پایداری سیستم در ازای ATC مربوط است؛ خطرناکترین خطا مشخص می شود به گونهای که همان متغیری (Vیا δ) که شرایط بحرانی دارد (ولتاژ کم و زاویه زیاد) با اتصال کوتاه و یا افزایش بار تشدید می شود. ممکن است در این حالت چندین خطا که تعداد آنها محدود است؛ بسته به اینکه ناحیه ATC چند باسه باشد؛ جزو خطرناکترین خطاها در نظر گرفته شوند. اگر ولتاژ یک باس کم باشد در آن باس اتصال کوتاه انجام می شود و اگر زاویه ولتاژ زیاد باشد توان مصرفی در آن افزایش می یابد.

د-با شروع از نقطه تعادل سوم، مسیر سیستم خطادار تا زمان قطع خطا (t_{cl})، با انتگرالگیری سریع مشخص می شود. سپس در زمان برطرف شدن خطا، نقطه ماکزیمم انرژی پتانسیل مسیر سیستم بعد از خطا به روش POMP مشخص می شود. با استفاده از سطح مرزی انرژی پتانسیل جدید (EPEBS)، می توان فهمید که آیا POMP از مرز پایداری گذشته است یا نه. (معیار PEBS منفی از مرز گذشته و مثبت از مرز نگذشته.)

ه- بسته به مقدار معیار PEBS در POMP و علامت آن، با تغییر نقطه کار به سمت مرز پایداری (علامت مثبت) و یا نقطه تعادل پایدار اول (علامت منفی)، دوباره قسمت (د) تکرار می شود. این کار آن قدر ادامه می یابد تا خطا (مثلاً اندازه معیار PEBS در POMP) به حد مجاز برسد. در این نقطه کار، ATC با در نظر گرفتن تمام حدود استاتیک و دینامیک سریع به دست آمده است.

با تبدیل معادلات استاتیکی (مانند پخش بار) به معادلات دینامیکی، می توان مشکل ترکیب دو نوع معادلات دینامیکی و استاتیکی را حل نمود. نشان داده شده است که مسیر سیستم خطادار و بعد از خطا، نقاط تعادل و ... دو نوع روش حل ADE¹¹ و یا ³¹ODE تفاوت ندارد [۲٦] و همچنین حل معادلات ODE سریعتر از حل معادلات ADE انجام می شود. لذا در این مقاله، از این روش برای افزایش سرعت حل عددی معادلات دینامیکی استفاده شده است.

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳

DOR: 20.1001.1.22287698.1383.23.2.2.0 1

Downloaded from intjournals.iut.ac.ir on 2024-05-15]

شکل٦- شکل ساده ای برای نمایش نحوه عملکرد الگوریتم تعیین ATC

				-			
ATC با حدود	ATC با حدود دینامیک					ATC بين ۽	سيستم
ايستا	روش	روش دقيق	. ارائه شده در این مقاله				
(p.u.)	قديم MAT	(شىيەسازى)					
	ATC (p.u.)	ATC (p.u.)	سرعت روش جدید نسبت به قدیم	ATC (p.u.)	به	از	
١٨	٦/•٤	0/1•	۱/۰۰	٤/٧٩	۲	٣	۳ باس
0/•	١/•٤	1/27	١/٤٩	١/٤	٥	٢	۷ باس
0/0	1/28	١/٥٣	١/٣١	١/٤٤	٦و ٥	۲ و ۳و ٤	
٣/١	•/٦•	•///٢	۲/٦٥	• /VV	٨و ٩	٥و٦و ٧	۱۰ باس
٤/٢	• /٨٣	•/97	٥/١٤	•/٩•	٣	۲	
٣/٨	• / ٦٣	•//0	٦/١١	• /٧٩	١٦	٢	
٣/٧	٠/٨٩	۰/۹٥	٦/١٩	•/٩٤	١٨	٢	.1. **•
٣/٦	١/٢٥	١/١٦	٦/٦٨	۱/۱۰	۲۳	٢	ب ب بس
٣/١	•/٨٠	•//\٦	0/1A	•//\0	٢٤	٢	
۲/•٩	•/0•	•/٦٤	٦/٢٥	•/٦•	٣٠	٢	
٦/٥	١/٦٤	١/٨٣	Α/ΑΑ	1/V0	151	۳۵و ۳۵	120
					127		باس
					128		

جدول ۱- مقایسه زمان محاسبات، ATC روش جدید، قدیم و دقیق برای سیستمهای مختلف

۲- تعیین ATC برای سیستمهای متوسط و بزرگ سیستمهایی که در این مقاله مورد بررسی قرار گرفتهاند عبارتاند از:

الـف- سيستم سه باسه، ب- سيستم ٧ باسه [٢، ١٥ و ١٦]، ج-سیستم ۱۰ باسه CIGREE [۲، ۱۵ و ۱٦]، د- سیستم ۳۰ باسه IEEE [۲ و ۲۷]، ه- سیستم ۱٤۵ باس و ۵۰ ژنراتور دانشگاه ایالتـی آیوا ^{۱۰}(۲۸]. نتایج تعیین ATC برای سیستمهای فوق در جدول (۱) آورده شده است. زمان قطع خطا برای تمام سیستمها ٥ سيكل در نظر گرفته شده است و سيستم قبل از خطا و بعد از خطا یکسان فرض شدهاند. اندازه ATC و زمان محاسبات روش ارائه شده در این مقاله (جدید)، روش MAT یا روش قدیم (استفاده از پخش بار متوالی سریع، روش انرژی برای پایداری گذرا و استفاده از رتبهبندی پیشامدها در نقطه کار) [۹] و روش دقیق (استفاده از پخش بار متوالی و شبیهسازی برای تمام خطاها) در جدول (۱) نشاندهنده برتری روش ارائه شده در ایس مقاله (جدید) است. دقت و سرعت روش تعیین ATC افزایش، یافته است و با مقایسه ATC بدون در نظر گرفتن حدود دینامیکی، دیدہ می شود که محدودیت بیشتری برای انتقال توان به وجود آمده است و حدود نصف تا یک سوم حد استاتیکی است. سرعت روش جدید(ارائه شده در این مقاله) به طور

متوسط پنج برابر روش قدیم(MAT) و دقت آن ۱۱/۲ درصد افزایش یافته است و دقت روش جدید نسبت به روش دقیق فقط ۳ درصد کاهش یافته است. در روش قدیم (MAT)، امکان از دست دادن خطرناکترین پیشامد وجود دارد که یکی از دلایل افزایش خطای این روش است. در این روش اگر لیست رتبهبندی بزرگتری برای افزایش دقت در نظر گرفته شود؛ باعث افزایش زمان محاسبات می شود.

۷- نتيجهگيري

در ایس مقاله یک الگوریتم جدید برای تعیین ATC را از صورت دینامیک ارائه شده است. این روش می تواند ATC را از یک باس (ناحیه) به باس (ناحیه) دیگر تعیین کند. استفاده از روشهای سریع در تعیین پایداری گذرا و پایداری ولتاژ و تقریبهای قابل قبول، باعث شده است روش جدید با سرعت و دقت کافی، ATC را با حدود دینامیکی پایداری گذرا و ولتاژ مشخص کند. تنها حدود پایداری ولتاژ دینامیک کند که در ازای تغییرات کند کنترلکننده های توان موهومی به وجود می آید در ایس نتیجه گیری دیده نشده است که با سرعت روش جدید، قابل جبران است.

واژه نامه

مراجع

- 1. available transfer capability
- 2. order
- 3. federal energy regulatory commission
- 4. open access same-time information system
- 5. transient stability constrained maximum allowable transfer
- 6. first contingency total transfer
  - capability
- 7. Chiang
- 8. potential energy boundary surface
- 9. point of maximum potential energy
- 10. second kick
- 11. estimate of POMP
- 12. estimate of PEBS
- 13. algebraic differential equation
- 14. ordinary differential equation
- 15. Iowa State University

1. The Changing Structure of the Electric Power Ind.: An Update.

۲.عیدیانی، م.، مدیر شانهچی، م.ح.، واحدی، ا.، ''روش سریع و دقیق برای تعیین ATC با در نظر گرفتن پایداری ولتاژ،'' مجله علمی برق، شماره ۳۵، ص: ٥٦-٦٨، ١٣٨١.

- 3. Kundur, P.Sh., *Power System Stability and Control, McGraw-Hill, 1996.*
- Hamoud, G., "Assessment of Available Transfer Capability of Transmission Systems," Preprint Order Number: PE-002PRS (09-99), Discussion Deadline: February 2000.
- 5. Peschon, J. "Interchange Power Systems OPF for System with Area Interchange Control," *IEEE Trans.*

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳

On Power and Apparatus Sys., Vol. T-PAS-72, pp. 898-905, May/Jun. 1972.

- Grijalva, S., and Sauer, P.W., "Reactive Power Considerations in Linear ATC Computation," *Proceedings of the Thirty-Second Annual Hawaii Int.* On System Sciences, 1999.
- Ejebe, G.C., Waight, J.G., Santos-Nieto, M., and Tinny, W.F., "Fast Calculation of Linear ATC," *IEEE Trans. on Power Sys.*, Vol. 15, No. 3, pp. 1112-1116, Aug. 2000.
- Dai, Y., McCalley, J.D., and Vittal, V., "Simplification, Expansion and Enhancement of Direct Interior Point Algorithm for Power System Maximum Loadability," *IEEE Trans. on Power Sys.*, Vol. 15, No. 3, pp.1014-1021, Aug. 2000.
- Bettiol, A.L., Wehenkel, L., Pavella, and M., "TSA Constrained Maximum Allowable Transfer," *IEEE Trans. On Power Sys.*, Vol. 14, No. 2, pp. 654-659, May 1999.
- Schluter, R.A., and Costi, A., "Multiple Contingency Selection for Transmission Reliable and Transfer Capability Studies," *Elec. Machines and Power Sys.*, Vol. 20, NO. 3, pp. 223-237, May 1992.
- 11. Sauer, P.W., Lesieutre, B.C., and Pai, M.A., "Maximum Loadability and Voltage Stability in Power Systems," *Int. Journal of Electrical Power & Energy Systems*, Vol. 15, No. 3, pp. 145-154, 1993.
- Eidiani, M., Shanechi, M.H.M., and Vaahedi, E., "Fast and Accurate Method for Computing FCTTC," PowerCon 2002, IEEE-PES/CSEE, International Conference on Power System Technology, Paper No. 0056, Vol. 2, pp. 1213-1219, Oct. 13-17, Kunming, China, 2002.
- Eidiani, M., "ATC Evaluation by CTSA and POMP, Two New Methods for Direct Analysis of Transient Stability," IEEE/PES Transmission and Distribution Conference 2002, Paper No. 5104, Vol. 3, pp. 1524-1529, Asia Pacific, Oct. 6-10, Yokohama, Japan.
- Overby, T.J., Dobson, I., DeMarco, C.L., "Q-V Curve Interpretations of Energy Measure for Voltage Security," *IEEE Trans. On Power Sys.*, Vol. 9, No. 4, pp. 331-340, Feb. 1994.

 عیدیانی، م.، مدیر شانه چی، م.ح.، "کاربرد تابع انرژی برای تشخیص فروپاشی ولتاژ،" سیزدهمین کنفرانس بینالمللی برق (PSC-98)، ص: ۷۷۲-۷۷۲. ۱۳۷۷.

۲.عیدیانــی، م.، مدیــر شــانهچـی، م.ح.، واحــدی، ا.، ''تعیـین FCTTC بـا در نظـر گرفتن پایداری ولتاژ و پایداری گذرا به

- 17.Chiang, H.D., and Jean-Jumeau, R., "Toward a Practical Performance Index for Predicting VC in Electric Power Systems," *IEEE Trans. On Power Sys.*, Vol. 10, No. 2, pp. 584-590, May 1995.
- 18.Athay, T., Podmore, R. and Virmani, S., "A Practical Method for Direct Analysis of TS," *IEEE Trans. On Power App. & Sys.*, Vol. PAS-98, No. 2, pp. 584-588, Mar./Apr., 1979.

- 20. Fouad, A.A., and Vittal, V., *Power Sys TSA Using the TEF Method*, Prentice-Hall, 1992.
- 21. FU, C., and Bose, A., "Contingency Ranking Based on Severity Indices in DSA," *IEEE Trans. On Power Sys.*, Vol. 14, No. 3, Aug. 1999.
- 22. Chiang, H.D., Wu, F. F., and Varaiya, P. P., "A BCU Method for Direct Anal. of Power Sys. TSA," *IEEE Trans. On Power Sys.*, Vol. 9, No. 3, pp. 1194-1208, Aug. 1994.

- 24. Mansour, Y., Vaahedi, E., Chang, A.Y., Corns, B.R., Garrett, B.W., Bemaree, K., Atahy, T., and Cheung, K., "B.C. Hydro's On-line TSA Model Development Anal. and Post-processing," *IEEE Trans. On Power Sys.*, Vol. 10, No. 1, Feb. 1995.
- 25. Chiang, H. D., and Throp, J. S., "The Closest Unstable Equilibrium Point Method For Power System Dynamic Security Assessment," *Proceeding* of the 26th Conference on Decision and Control, Los Angeles, pp. 72-76, Dec. 1987.
- 26. Praprost, K. L., and Loparto, A., "An Energy Function Method For Determining Voltage Collapse During a Power System Transient," *IEEE. Trans. On Circuit and System, Fundamental Theory and Applications*, Vol. 41, No. 10, pp. 635-651, Oct. 1994.
- 27. Saadat, H., Power System Analysis, McGraw-Hill, 1999.
- 28. Available: http://www.eidiani.com

استقلال، سال ۲۳، شمارهٔ ۲، اسفند ۱۳۸۳